

b) ODKRYWAMY AFRYKĘ (lekcja historii dla liceum)
opracowała: Ewa Sularz

Cele ogólne:

- pokazanie złożoności oraz ciągłości procesów historycznych w Afryce
- wykorzystanie tekstów i nauka krytycznej analizy źródeł historycznych
- pokazanie wpływu kultury na obraz poszczególnych państw Afryki
- rozwój zainteresowania historią mówioną

Cele operacyjne:

- uczeń potrafi przedstawić wpływ historii na teraźniejszość kontynentu afrykańskiego
- uczeń umie opowiedzieć o różnorodności społeczeństw i kultury różnych krajów Afryki
- uczeń umie pracować z tekstem i innymi materiałami stanowiącymi źródło wiedzy historycznej
- uczeń umie ocenić proces dekolonizacji i jego następstwa

Metody nauczania:

- pogadanka
- opowiadanie
- praca ze źródłami – film, fotografia, tekst
- burza mózgów
- dyskusja

Pomoce dydaktyczne:

- flipchart
- film dokumentalny
- fotografie
- nagrania dźwiękowe
- teksty

Przebieg zajęć:

1. Nauczyciel pyta uczniów, skąd czerpią wiedzę na temat współczesnego świata, jaki obraz np. Europy wylania się z gazet, czy są to wiadomości pełne i obiektywne, tłumaczy jakie są źródła wiedzy (np. słowo pisane, przekaz ustny, fotografia, film, nagrania muzyczne itp.).
2. Nauczyciel pyta uczniów, co w ostatnim czasie mówiły media o Afryce, na jakim problemie się skupiały, jaki jest sposób mówienia o tym kontynencie. Co uczniowie wiedzą o wybranych krajach Afryki?
3. Wykorzystując źródło pisane, przedstawia fragmenty aktualnych artykułów na temat Afryki. Analizując je uczniowie zastanawiają się, jak pokazywane są poszczególne kraje lub konkretne problemy kontynentu, np. susza, problem AIDS, walki w poszczególnych krajach, a także z czego wynikają (każdorazowo nauczyciel przygotowuje aktualny materiał).
4. Nauczyciel tłumaczy, jak aktualne problemy Afryki (konflikty, głód itp.) i sposób pisania o nich np. w Europie łączą się z historią. Nauczyciel wprowadza temat niewolnictwa i kolonializmu, który pozwala uczniom zrozumieć zależność współczesnych wydarzeń od tego, co miało miejsce w przeszłości. Uczniowie uczą się krytycznej analizy tekstu, zwracają uwagę na język artykułów.
5. Następnie nauczyciel pyta uczniów o to, co kształtuje poczucie tożsamości człowieka, pyta, czy w rodzinach kultywuje się tradycje opowiadania historii, czy uczniowie znają opowieści dziadków, rodziców z ich dzieciństwa, np. o tym, jak wyglądał świat kilkadziesiąt lat wcześniej. Uczniowie słuchają historii wybranego ucznia.
6. Nauczyciel tłumaczy, jaką wartość ma historia mówiona i wspomina o tradycjach opowiadania historii w Afryce – mówi o tradycyjnych bajkach, legendach, zagadkach, opowieściach.
7. Nauczyciel przedstawia bogactwo muzyki afrykańskiej. Wykorzystuje nagrania muzyki i opowieści griotów wskazujących różnorodność, bogactwo, wielokulturowość Afryki. Opowiada o początkach cywilizacji, o Imperium Mali, Imperium Ghany, Etiopii, osiągnięciach kultury Afryki. Nauczyciel prezentuje tłumaczenie wybranych tekstów piosenek oraz rozdaje uczniom kartki z wybranymi tekstami z afrykańskiej literatury pięknej (np. Wole Soyinka noblisci.bnet.pl/81-90/1986/soyinka.html).
Muzyka, np.: www.youtube.com

8. Pytając o znajomość sztuki Afryki i wykorzystując fotografie (brązy z Beninu, maski tradycyjne, sztuka Makonde itp.) nauczyciel odwołuje do przeszłości i pokazuje się w jaki sposób sztuka Afryki inspirowała i inspirowała Europę, np. Picasso (www.metmuseum.org/toah/hd/aima/hd_aima.htm).
9. Wykorzystując fragmenty filmów *Oto moja Afryka* lub *500 lat później* nauczyciel zapoznaje uczniów z kulturą i jasnym obliczem Afryki (www.thisismyafrika.com/home.html) lub współczesnością naznaczoną przeszłością i pragnieniem wolności (www.youtube.com/watch?v=891wVzRD3xA).
10. Podsumowując lekcję, nauczyciel zachęca do dyskusji nad próbą nowego opisanie Afryki – z jednej strony kontynentu targanego niepokojami, a z drugiej – kontynentu bogatej kultury.